

Никола Ранисављевић

БИБЛИОГРАФИЈА ИСТОРИОГРАФСКИХ ИЗДАЊА О ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ У 2018. И 2019. ГОДИНИ

Осечански крај у ратовима 1912-1918. – поменик ратним жртвама, Милорад Радојичић, Осечина – Београд 2018, 431. стр.

Књига је објављена у оквиру обележавања завршетка 100-годишњице Великог рата. Аутор је књигу поделио на осам поглавља. У уводном делу монографије наћи ћемо настанак, развој и саже-ту историју општине Осечине. Затим осврт Осечанаца у балканским и Првом светском рату. Централни део ове монографије представља поглавље *Поменик ратним жртвама* где је аутор на основу историјских извора прикупљених из Архива Југославије, Архива Војноисторијског института у Београду, Државног војноисторијског архива Бугарске, Међуопштинског историјског архива у Ваљевоу итд. објавио кратке биографије и имена страдалих Осечанаца у ратовима 1912–1918. године. Завршни део ове монографије чине биографије истакнутих ратника и спомен обележја са подручја ваљевске Подгорине. Према речима проф. др Вељка

Ђурића Мишина ова монографија је камен у основу будућег пројекта истраживања жртава у ратовима од 1912. до 1918. године.

Аријус Ван Тинховен и холандска медицинска мисија, Јелица Новаковић Лопушина, Ваљево 2018, 275. стр.

Публикација је настала иницијативом Међуопштинског историјског архива у Ваљевоу који је у сарадњи са Архивом Србије и Аријусом, центром за научну и културну сарадњу Србије и Холандије, покренуо истраживање и објављивање грађе холандског порекла како би се сачувала и учинила доступном истраживачима. Састоји се од дневничких записа из Ваљева и из Драча доктора Аријуса Ван Тинховена. Такође у њу чине и релевантни новински извештаји као и казивања осталих чланова Холандске медицинске мисије. И на крају одабран је велики број репрезентативних фотографија које је снимео сам Тинховен. Ова публикација је право благо и ризница историјских извора, и у многа места осветља-

ва лик и дело доктора Аријуса Ван Тинховена као и целе холандске медицинске мисије.

Жртве Другог светског рата из Ваљевске општине – Припадници поражених формација, стрељани, нестали, Милорад Белић, Београд 2018, 155. стр.

Ова књига односи се на ваљевски крај и садржи имена лица која су страдала у различитим војним формацијама, али до сада, највећим делом нису била евидентирана. Такође садржи имена лица која су побијена у последњим месецима рата од стране партизанских јединица и непосредно по његовом завршетку. У уводном делу аутор је критички анализирао досадашњу литературу на ову тему и притом, по његовим речима „утврдио да су бројни подаци непотпуни или нетачни“. На основу до сада приступачних извора аутор је евидентирао сваку жртву. Са подручја општине Ваљево наведена су 1.054 имена и још 281 име лица са других подручја, која су страдала у Ваљеву. Где год је то било могуће, подаци су вишеструко проверавани и за свако лице је наведен извор. У посебном поглављу објављене су фотографије жртава до којих је аутор дошао, као и факсимилу докумената који се односе на ову тему. Током истраживања коришћена је грађа Архива Србије, Војног архива Београда, Међуопштинског историјског архива Ваљево итд...

Владимир Лале Комарчевић официр и командант, Бранко Матић, Ваљево 2018, 196. стр.

Циљ аутора је да овом књигом кроз текст и фотографију прикаже живот и рад Владимира Лале Комарчевића. Књига је подељена на три дела. Први део обухвата период 1906–1925. године, од рођења па до школовања у Ваљеву Владимира Комарчевића. Други део је наставак школовања, па од 1928. године командовање у војсци Краљевине Срба Хрвата и Словенаца и Краљевине Југославије, до завршетка Априлског рата 1941. године. Трећи период обухвата време Другог светског рата па све до смрти Владимира Комарчевића При изради ове монографије аутор је у првом реду користио фотографије које су остале иза Владимира Комарчевића. Најважније и најквалитетније фотографије уврштене су у књигу, а испод сваке од њих налази се садржај, где и када је снимљена и име фотографа у загради. Такође књига је написана на основу грађе Војног архива у Београду, Међуопштинског историјског архива у Ваљеву, Зборника докумената и многобројне литературе. Сви историјски извори су прошли кроз критичку анализу аутора.

Живот и смрт Миленка Павловића pilota-пуковника, Живан Ј. Грујичић, Осечина 2019, 172. стр.

Аутор ове књиге уједно је био и пријатељ пуковника хероја Миленка Павловића. Ово је пре свега

биографско дело написано једноставним, и лако разумљивим језиком, али такође је и стилски беспрекорно. На основу новинских чланака, изјава сведока, разговора са породицом Миленка Павловића и личног познанства аутор је обрадио живот трагично настрадалог хероја од његовог рођења у Горњем Црниљеву, па све до трагичне погибје. У књизи се налазе многобројне фотографије које прате текст, а самим тим и живот пуковника Миленка Павловића, новински чланци, а и многобројне изјаве сведока који величају лик и дело хероја који је дао живот за своју отаџбину.

Песнички завичај Десанке Максимовић – Зборник радова, Београд–Требње 2019, 407 стр.

Песнички завичај Десанке Максимовић је 25. зборник у едицији *Поейичка исџраживања* у оквиру пројекта *Смена џоейичких џарадиџи у срџској књижевности 20. века*. Сви радови у овом Зборнику баве се радним веком наше чувене песникиње Десанке Максимовић и њеним утицајем на поезију и културно стваралаштво: Јован Делић, *Десанка Максимовић и срџско џјеснишџво XX вијека*. Светлана Шеатовић, *Поезија Десанке Максимовић у контекстџу џослерајне срџске књижевности*. Бојана Стојановић Пантовић, *Песме у џрози Десанке Максимовић*. Бојан М. Ђорђевић, *Десанкина Црна књиџа*. Снежана Пасер Илић, *Фолклорно наслеђе као духовни завичај*. Марко М.

Радуловић, *Поезија Десанке Максимовић и средњовековно наслеђе*. Бранко Вранеш, *Виџезови и виџешкиње Десанке Максимовић*. Александар М. Миловановић, *Постџуџци архаизације језика у збирци „Тражџм џомиловање“ Десанке Максимовић*. Славко Петаковић, *Медџиџеранска џаџџина збирке „Летџоџис Перунових џоџоџомака“ Десанке Максимовић*. Бошко Ј. Суваџдић, *„Грачаница“ са Ничије земље*. Александар Јовановић, *Певање о џоносу, сеџи и џриџадности*. Бојан Јовић, *О родоџубу и (џесничкој) малодушносџи*. Зоран Опачић, *Месџо и значај Десанке Максимовић у џоезији за децу*. Јован Љуштановић, *„Бајка о Крајковечној“ Десанке Максимовић као (ауџо)џоейички џексџ*. Јелена Панић Мараш. *„Јединсџво светџа“ у џоезији за децу Десанке Максимовић*. Саџа Ј. Париповић Крчмар, *Сџих гечџџих џесама Десанке Максимовић*. Мина М. Ђурић, *Поейска енџомолоџија Десанке Максимовић у контекстџу светџске књижевности*. Којоко Јамасаки, *Десанка и хаџку џоезија*. Станиша Тутњевић, *Десанка Максимовић и Иван Горан Ковачић*.

Сви радови писани су на основу извора и литературе.

Јермени у Ваљеџу – оставшџина за будућност, Изложбени каталог аутора Марине Ђировић, Ваљево 2018, 54 стр.

Каталог је конципиран хронолошко-тематски и пружа нам основне податке о Јерменији као држави, затим доласку Јермена у

Србији и Ваљево и о животу Јермена у граду Ваљево од прошлости до данашњег дана. Доласком у Ваљево средином XIX Јермени су постали виђенији грађани, уживали су углед и поштовање, а неки од њих су заузимали и високе положаје у тадашњој Ваљевској општини. Међу њима је било чувених лекара, занатлија, трговаца, хроничара, интелектуалаца. За писање овог каталога ауторка је користила грађу Међуопштинског историјског архива у Ваљево, збирку архивалија коју поседује Народни музеј у Ваљево у којој се налазе подаци три трговачке породице: Техлиријан-Марковић, Баронијан и Дер Хазарјан и одговарајућу литературу. Каталог такође обилује са доста фотографија са кратким описом испод сваке од њих.

1894-1965 Змај од Ваљева: Михаило Мацаревевић, приредио Маринко Лугоња, Ваљево 2018, 104 стр.

Књига је објављена аутобиографија Михаила Мацаревевића коју је издао Књижевни клуб Ваљево. Михаило Мацаревевић је био одликовани српски официр, учесник ратова 1912–1928. године. Носилац је три ордена Карађорђевог звезде са мачевима IV степена, одликован је Орденом белог орла са мачевима IV степена 1916. и Орденом белог орла са мачевима V реда 1918. године. Од страних одликовања имао је француски Орден Легије части и енглески Ратни крст. Такође одликован је Сребрном медаљом за храброст 1912.

године и Златном медаљом за храброст 1914. године.

ГЛАСНИК, бр. 51-52, Историјски архив Ваљево 2018, стр. 230

Чланци: Милорад Радојичић, *Лука Лазаревић (1857-1936) истакнути и просветни, културни и јавни радник*. Владимир Кривошејев и Александар Недок, *Ваљевска војна болница, од првих дана до Великог рата*. Дејан В. Поповић, *Привредне, хуманитарне и социјалне ириликe у Ваљево 1939-1941*. Др Гордана Гарић Петровић, *Новине у ичеларству у Срдији на крају 19. и почетку 20. века*.

Прилози: Дејан В. Поповић, *Уређење коловозних и асфалтних површина у Ваљево 1939-1943*. Др Душко Кузовић, *Музеј народног традиционалног занатства у Срдији*.

Грађа: Милић Милићевић, *Извештај о њуковима Дринске дивизијске области из новембра 1898. године*.

Из рада Архива: Никола Ранисављевић, *Црквене мајичне књиге манастира Пусице (1837-1902)*. Зорица Јеремић Шевић, *Три Ивана Прошина Ваљево - У сусрет 75-годишњици победе над фашизмом*.

Критике и прикази: Милча Мадич, *Славица Појовић Филиповић, сведочанства из Првог светског рата*. Милча Мадич, *Др Александар Недок, Ваљево српски ратни хируршки центар и рад болница у еицентру велике еидемије 1914-1915*. Милча Мадич, *Живојин Крсмановић, Развој села и сеоске архивектуре Колубаре и Подјорине у деведесетом и почетком двадесетог века*.

Библиографије: Милча Мадих,
*Библиографија историографских
издања о ваљевском крају у 2017. и
2018. години.*

In memoriam: Александра Ву-
летић, Владимир Стојанчевић
(1923-2017). Милорад Радојичић,
Слободан Раковић Рака (1948-2017).